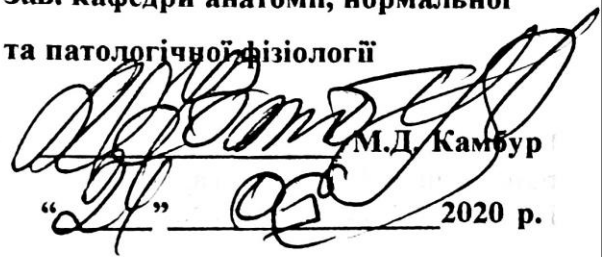

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра анатомії, нормальної та патологічної фізіології тварин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри анатомії, нормальної
та патологічної фізіології

М.Д. Камбур
“24” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)

шифр – ПП.1.1 Латинська мова (термінологія)

Спеціальності: 211 Ветеринарна медицина

Освітня програма: 211 - Ветеринарна медицина

Факультет: ветеринарної медицини

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з Латинської мови (термінологія) для студентів за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина

Розробники:

Камбур М.Д. д.в.н., професор

Плюта Л. В. к.вет.н., доцент

Коваленко Л.М. к.вет.н., доцент

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології тварин.

Протокол № 17 від 25.05.2020 року

Зав. кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології тварин,
д. вет. н., проф.

М.Д. Камбур

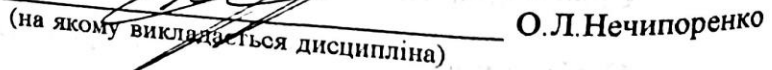
Погоджено:

Гарант освітньої програми

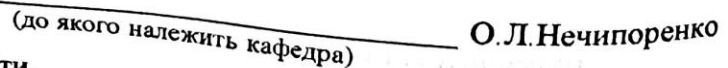
Л.Г. Улько

Декан факультету

О.Л. Нечипоренко
(на якому викладається дисципліна)

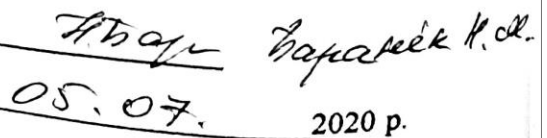
Декан факультету

О.Л. Нечипоренко
(до якого належить кафедра)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі: дата:

05.07. 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 21 Ветеринарна медицина	Нормативна
Модулів – 2	спеціальність 211 – Ветеринарна медицина	Рік підготовки: 2020-2021-й
Змістових модулів: 5		Курс 1
Загальна кількість годин – 90		Семестр 1-й
		Лекції -
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3		Освітній ступінь: магістр
		Лабораторні 46 год.
		Самостійна робота 44 год.
		Вид контролю: Залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 51,1%/48,9%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета: засвоєння та грамотне використання студентами основ ветеринарної термінології на підставі знань елементарної граматики та греко-латинського лексичного і словотворчого фондів; вироблення навичок грамотного використання студентами латинської анатомічної, гістологічної, клінічної та фармацевтичної термінології.

Завдання: - використання мови у професійній діяльності, формування мовної компетенції для розуміння та кращого засвоєння медичних ветеринарних дисциплін (анатомія, гістологія, біологія, зоологія, фармакологія, клініка), в яких використовується латинська термінологія;

- ознайомлення з системою граматики та лексики латинської мови, що, в свою чергу, сприятиме успішному вивченню іноземних мов;

- формування загального поняття про римську цивілізацію через вивчення латинських крилатих висловів політичних діячів, філософів та прилучення студентів до скарбниці античної ветеринарної медицини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини, латинський алфавіт, закони латинської фонетики; граматичні явища латинської мови у межах програми; основні способи словотворення, семантику окремих афіксів; близько 500 лексичних одиниць;

вміти: читати, писати латинською мовою, ставити та обґрунтовувати наголос; вільно володіти лексичним матеріалом і вміти класифікувати слова за відмінами з метою орфографічно правильного написання закінчень; робити словотвірний аналіз та вільно конструювати ветеринарні терміни на базі одержаних знань; виписувати рецепт латинською мовою; проводити герменевтику адаптованих текстів професійного та культурологічного характеру.

3. Програма навчальної дисципліни затверджена Вченою радою Сумського НАУ від 23.04.2018 р. пр. № 10.

Модуль 1. Фонетика і граматика латинської мови.

Змістовий модуль 1. Фонетика.

Тема 1. Вивчення латинського алфавіту. Класифікація звуків, їх вимова. Історія розвитку латинської мови. Латинський алфавіт. Кількість голосних і приголосних їх фонетична вимова. Звуки і літери. Правила та виключення з правил, приклади.

Тема 2. Вивчення буквосполучення приголосних та голосних. Буквосполучення *ngu, qu, ti, su*. Диграфи: *ch, th, rh, ph*. Буквосполучення с придихом *h* у словах грецького походження, їх вимова. Приклади.

Тема 3. Вивчення дифтонгів *oe, ae, eu, ai*. Правила вимови дифтонгів. Довгий і короткий голосний у передостанньому складі. Приклади.

Тема 4. Вивчення правил наголосу в латинській мові. Наголос. Довгі і короткі суфікси. Довгота за природою. Поділ слова на склади. Правила наголосу. Приклади.

Змістовий модуль 2. Дієслово.

Тема 5. Вивчення граматичних категорії дієслова. Особа, дієвідміна, стан, час, спосіб, число. Основні форми дієслова. Основа теперішнього часу. Супин. Основа супину. Неозначена форма. Знаходження основи дієслова. Наказовий спосіб. Утворення наказового способу однини. Дієслово бути – *sum, esse*. Словникова форма дієслова. Особові закінчення дієслів теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного стану. Чотири дієвідмини. Способи творення та вживання в рецептурі.

Змістовий модуль 3. П'ять відмін іменників.

Тема 6. Відмінювання латинських іменників. Іменники I відміни. Граматичні категорії іменників: рід, число, відмінок. Значення відмінників у латинській мові. Визначення відмін за закінченням родового відмінка однини.

Форма запису іменників у словнику (словникова форма). Іменники першої відміни. Основна ознака першої відміни та їх рід. Словникова форма іменників 1 відміни. Відмінкові значення. Відмінювання: називний і родовий відмінки однини та множини. Вживання іменників 1 відміни з прийменниками *in, cum, ex*. Неузгоджене означення та способи його передавання українською мовою.

Тема 7. Відмінювання латинських іменників другої відміни. Основна ознака іменників II відміни та їх рід. Словникова форма. Відмінкові значення. Відмінювання: називний та родовий відмінки однини і множини, а також використання деяких інших відмінків (знахідний і орудний відмінки однини і множини) в рецептах. Вживання II відміни з прийменниками (*in, cum*). Особливості відмінювання іменників середнього роду.

Тема 8. Відмінювання латинських іменників третьої відміни. Основна ознака іменників III відміни. Рівноскладові та нерівноскладові іменники. Знаходження основи іменників III відміни. Найважливіші винятки з правил про рід іменників III відміни. Характерні закінчення іменників чоловічого, жіночого, середнього роду. Відмінювання із закінченнями в називному та родовому відмінках однини і множини. Особливості відмінювання слів грецького походження.

Тема 9. Відмінювання латинських іменників четвертої і п'ятої відмін. Основна ознака іменників 4 і 5 відмін та їх рід. Словникова форма. Відмінювання в називному та родовому відмінку однини і множини.

Модуль 2 . Ветеринарна термінологія та правила виписування рецептів.

Змістовий модуль 4. Вступ до термінології та відмінювання прикметників в латинській мові.

Тема 10. Вивчення прикметників. Відмінювання прикметників першої групи. Узгодження прикметників з іменниками. Граматичні категорії прикметника: рід, число, відмінок; місце прикметника після іменника та узгодження за родом, числом, відмінком (узгоджене означення). Дві групи латинських прикметників: перша група – прикметники I і II відмін, друга група – прикметники III відміни. Родові закінчення прикметників 1 групи. Словникова форма. Відмінювання залежно від роду. Узгодження прикметників 1 групи з іменниками 1 і 2 відміни. Прикметники в хімічній термінології – в назвах кислот.

Тема 11. Відмінювання прикметників другої групи. Закінчення прикметників II групи у родовому відмінку однини. Узгодження прикметників другої групи з іменниками I, II, III відмін.

Тема 12. Вивчення ступенів порівняння прикметників. Три ступені порівняння прикметників. Утворення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Закінчення прикметників вищого і найвищого ступенів у родовому відмінку однини. Вживання ступенів порівняння в анатомічних та фармацевтичних термінах.

Тема 13. Вивчення числівників, прислівників і займенників в рецепті, сполучників і прийменників. Рахунок до 10 і числівники 100, 1000. Числівники-префікси в анатомічній і фармацевтичній термінології.

Прислівники і займенники, найбільш вживані у рецептурі. Прислівники *stadium, cito, ana, quantum satis* засвоюються як словникові одиниці. Вирази із займенниками в рецепті *pro me, per se, da tales doses*. Прийменники, що вимагають знахідного відмінка (*ad, ante, contra, per*). Прийменники, що вимагають орудного або знахідного відмінка залежно від питання (*in, sub*). Сполучники, що використовуються в медичній практиці (*et, ut, seu*).

Тема 14. Утворення словотвору в структурі медичних термінів. Склад слова. Способи словотворення: префіксація, суфіксація, осново- та словоскладання. Поняття про медичну термінологію як систему. Три основні групи термінів: анатомічні, клінічні, фармацевтичні. Структура термінів. Найбільш уживані грецькі та латинські терміноелементи – префікси. Корені.

Тема 15. Вивчення хімічної, ботанічної та зоологічної номенклатури. Назви хімічних елементів. Назви оксидів. Назви кислот. Назви солей. Ботанічна і зоологічна номенклатура. Правила найменування рослин і тварин згідно з міжнародною номенклатурою. Структура терміну в латинській мові.

Змістовий модуль 5. Рецепти та їх різновид.

Тема 16. Вивчення правил виписування рецептів. Рецепт, як документ. Структура рецепта. «Латинська частина» рецепта. Будова рецептурного рядка. Закінчення родового відмінка у назвах лікарських речовин. Читання та переклад рецептів на різні лікарські форми, як з латинської на українську, так і з української на латинську (із підвищенням складності). Найбільш уживані рецептурні скорочення та їх розшифрування. Додаткові написи на рецептах.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Фонетика і граматики латинської мови.						
Змістовий модуль 1. Фонетика.						
Тема 1. Вивчення латинського алфавіту. Класифікація звуків їх вимова.	3			1		2
Тема 2. Вивчення буквосполучення приголосних та голосних.	3			1		2
Тема 3. Вивчення дифтонгів <i>oe, ae, eu, au</i> .	3			2		1
Тема 4. Вивчення правил наголосу в латинській мові.	3			2		1
Змістовий модуль 2. Дієслово.						
Тема 5. Вивчення граматичних категорії дієслова.	6			2		4

Змістовий модуль 3. П'ять відмін іменників.						
Тема 6. Відмінювання латинських іменників. Іменники I відміни.	4			2		2
Тема 7. Відмінювання латинських іменників другої відміни.	8			4		2
Тема 8. Відмінювання латинських іменників третьої відміни.	6			4		4
Тема 9. Відмінювання латинських іменників четвертої та п'ятої відмін.	6			4		2
Разом за модуль 1	42			22		20
Модуль 2 . Ветеринарна термінологія та правила виписування рецептів.						
Змістовий модуль 4: Вступ до термінології та відмінювання прикметників в латинській мові.						
Тема 10. Вивчення прикметників. Відмінювання прикметників першої групи. Узгодження прикметників з іменниками.	6			4		2
Тема 11. Відмінювання прикметників другої групи.	4			2		2
Тема 12. Вивчення ступенів порівняння прикметників.	4			2		2
Тема 13. Вивчення числівників, прислівників і займенників в рецепті, сполучників і прийменників.	4			2		2
Тема 14. Утворення словотвору в структурі медичних термінів.	6			2		4
Тема 15. Вивчення хімічної, ботанічної та зоологічної номенклатури.	6			2		4
Змістовий модуль 5: Рецепти та їх різновид.						
Тема 16. Вивчення загальних правил виписування рецептів. Виписування рецептів на таблетки. Виписування рецептів на порошки. Виписування рецептів на мазі. Виписування рецептів на розчини.	18			2 2 2 2 2		8
Разом за модуль 2	48			24		24
Усього годин	90			46		44

5. Теми лабораторно-практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення латинського алфавіту. Класифікація звуків їх вимова Вивчення буквосполучення приголосних та голосних.	2
2	Вивчення дифтонгів oe, ae, eu, au.	2
3	Вивчення правил наголосу в латинській мові.	2
4	Вивчення граматичних категорії дієслова.	2
5	Відмінювання латинських іменників. Іменники I відміни.	2
6	Відмінювання латинських іменників другої відміни однини.	2
7	Відмінювання латинських іменників другої відміни множини.	2
8	Відмінювання латинських іменників третьої відміни, приголосної групи.	2
9	Відмінювання латинських іменників третьої відміни, голосної та змішаної групи.	2
10	Відмінювання латинських іменників четвертої відміни.	2
11	Відмінювання латинських іменників п'ятої відміни.	2
12	Відмінювання прикметників першої групи.	2
13	Узгодження прикметників з іменниками.	2
14	Відмінювання прикметників другої групи	2
15	Вивчення ступенів порівняння прикметників.	2
16	Вивчення числівників, прислівників і займенників в рецепті, сполучників і прийменників.	2
17	Утворення словотвору в структурі медичних термінів.	2
18	Вивчення хімічної, ботанічної та зоологічної номенклатури.	2
19	Вивчення загальних правил виписування рецептів.	2
20	Виписування рецептів на таблетки.	2
21	Виписування рецептів на порошки.	2
22	Виписування рецептів на мазі.	2
23	Виписування рецептів на розчини.	2
	Разом	46

6. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кіл год
1	<p style="text-align: center;">Фонетика.</p> 1. Історія розвитку латинської мови. 2. Кількість голосних і приголосних їх фонетична вимова. 3. Правила та виключення з правил, приклади 4. Довгий і короткий голосний у передостанньому складі. Приклади.	6
2	Граматичні категорії дієслова	4

	1. Особові закінчення дієслів теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного стану. 2. Чотири дієвідміни. Способи творення та вживання в рецептурі.	
3	Іменники I відміни. 1. Відмінкові значення. Відмінювання: називний і родовий відмінки однини та множини. 2. Вживання іменників I відміни з прийменниками <i>in, cum, ex</i> . 3. Неузгоджене означення та способи його передавання українською мовою	2
4	Іменники другої відміни. 1. Вживання II відміни з прийменниками (<i>in, cum</i>) 2. Особливості відмінювання іменників середнього роду.	2
5	Іменники третьої відміни. 1. Відмінювання із закінченнями в називному та родовому відмінках однини і множини. 2. Особливості відмінювання слів грецького походження.	4
6	Іменники четвертої та п'ятої відмін.	2
7	Прикметники першої групи. 1. Узгодження прикметників з іменниками I групи з іменниками I і II відмін. 2. Прикметники в хімічній термінології – в назвах кислот.	2
8	Прикметники другої групи. 1. Узгодження прикметників другої групи з іменниками I, II, III відмін.	2
9	Ступені порівняння прикметників. 1. Вживання ступенів порівняння в анатомічних та фармацевтичних термінах.	2
10	Числівник. Прислівники і займенники в рецепті. Сполучники і прийменники. 1. Прислівники і займенники, найбільш вживані у рецептурі.	2
11	Словотвір. Структура медичних термінів. 1. Найбільш уживані грецькі та латинські терміноелементи – префікси. Корені.	4
12	Хімічна, ботанічна та зоологічна номенклатура. 1. Правила найменування рослин і тварин згідно з міжнародною номенклатурою. 2. Структура терміну в латинській мові.	4
13	Виписування рецептів на лікарські форми. 1. Читання та переклад рецептів на різні лікарські форми, як з латинської на українську, так і з української на латинську (із підвищенням складності). 2. Найбільш уживані рецептурні скорочення та їх розшифрування. 3. Додаткові написи на рецептах.	8
	Разом	44

7. Методи навчання.

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, робота з книгою (читання, переказ, виписування греко-латинських термінів, конспектування).

2. Методи навчання за характером логіки пізнання:

2.1. *Аналітичний*

2.2. *Методи синтезу*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів:

3.1. *Проблемний*

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Дослідницький*

3.4. *Репродуктивний*

4. **Активні методи навчання** - самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів

5. **Інтерактивні технології навчання** - використання мультимедійних технологій, інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація) *та інші*.

8. Методи контролю.

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС.

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація).

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на лабораторних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

**9. Розподіл балів, які отримують студенти.
I курс, I (осінній) семестр (залік)**

Поточне тестування та самостійна робота										С Р С	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1 35 б.					Модуль 2 35 б.								
ЗМ 1 4 б.	ЗМ 2 8 б.	ЗМ 3 23 б.			ЗМ 4 26 б.			ЗМ 5 9 б.					
Т 1-4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11-12	Т 13-15	Т 16				
4	8	5	7	8	3	8	8	10	9	15	85 (70+15)	15	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення.

1. Ярошенко В.І. Практикум з основ рецептури ветеринарної медицини / Ярошенко В.І., Кузовкін Є.М., Васильєв С.І. – Харків: Видавництво Навчально-методичного центру заочного навчання с.г. вузів України, 2000. – 138 с.

2. Камбур М.Д. Анатомічний словник-довідник щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійного вивчення / Камбур М.Д., Замазій А.А., Лівощенко Є.М., Плюта Л.В., Удовенко Я.С. – Суми, 2008. – 45 с.

3. Камбур М.Д. Латинська мова. Фонетика: Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять та самостійної роботи / Камбур М.Д., Лівощенко Є.М. – Суми, 2007. – 23 с.

4. Камбур М.Д. Іменник в латинській мові. П'ять відмін іменників. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи / Камбур М. Д., Замазій А. А., Удовенко Я. С., Плюта Л. В. – Суми, 2009. – 23 с.

5. Камбур М.Д. Числівник в латинській мові. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи / Камбур М. Д., Замазій А. А., Удовенко Я. С., Плюта Л. В. – Суми, 2011. – 18 с.

6. Камбур М.Д. Прикметник в латинській мові. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи / Камбур М. Д., Замазій А. А., Удовенко Я. С., Плюта Л. В. – Суми, 2012. – 20 с.

7. Камбур М.Д. Прикметники 2 групи в латинській мові. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять та самостійної роботи / Камбур М. Д., Замазій А. А., Удовенко Я. С., Плюта Л. В. – Суми, 2012. – 23с.

11. Рекомендована література.

Базова.

1. М.Д.Камбур, А.В.Піхтірьова, А.А.Замазій та інш. Латинська мова з основами ветеринарної термінології / підруч. Суми: Сумський НАУ, 2016. 220 с.

2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова / підруч. Біла Церква, БДАУ, 2002. 160 с.

3. Буркат А.П. Латинский язык / учеб. для вузов. М.: «Высшая школа», 1989. 275 с.

4. Вульф В.Д. Латинский язык / учеб. для вузов. М.: «Высшая школа», 1988. 143 с.

5. Валл Г.И. Латинский язык / учеб. для вузов. М.: «Высшая школа», 1990. 180 с.

Допоміжна.

1. Кравецька Г.О. Латинська мова. Рецептатура. Клінічна термінологія / Кравецька Г.О., Бобирьов В.М., Беляєва О.М.. – К.: Здоров'я, 1999. – 360 с.

2. Левчук В.С. Українсько-латинський словник анатомічних термінів: Навчальний посібник / Левчук В.С., Костюк В.К.. – К.: Аграрна освіта. – 2004. – 184с.

3. Литвинов В.Д. Латинська мова. Елементарний курс / Литвинов В.Д. – К.: Видавничий дім «КМ Academia». – 1996. – 80 с.

4. Дибенко К.А. Анатомічний українсько-латинсько-англійський словник-довідник: Посібник / Дибенко К.А. – К.: «Довіра». – 1997.

5. Кочеткова В.К. Латинський язык для начинающих / В.К. Кочеткова, Е.В. Соболева. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 544 с.

6. Нечай М.Н. Латинський язык для лечебных факультетов: учеб. пособие / Нечай М.Н. – Ростов н/Д: Фенікс, 2007. – 476 с.

7. Гриценко С.П. *Lingua Latina Veterinaria*. Навчальний посібник / Гриценко С.П., Гриценко Т.Б., Вакулик І.І., Балалаєва О.Ю. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 544 с.

8. Подосинов А.В. Латинско-русский и русско-латинский словарь / Подосинов А.В., Козлова Т.Г., Глухов А.А., Белов А.М.; под общ. ред Подосинова А.В.. – 3-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2007. – 744 с.

9. Смольська Л.Ю. Латинська мова і основи медичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, О.Г. Кісельова, О.Р. Власенко та ін... – 2-е вид. стереотип. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 360 с.

10. Латинська мова з основами ветеринарної термінології: підручник / [М.Д. камбур, А.В. Піхтірьова, А.А. Замазій та ін.]. – Суми: Видавничий центр Сумського НАУ. – 2016. – 220 с.

11. Словник-довідник ветеринарно-медичних термінів / [А.В. Піхтірьова, М.Д. Камбур, Л.В. Плюта та ін.]. – Суми: СНАУ. – 110 с.